

approaches to understanding the system of means of knowledge and proof and their use in the professional legal activity of the judiciary have been formulated. The system of the latest means of cognition and proof is considered for the purpose of multivariate analysis and optimization of the administration of justice by choosing specific tasks – AKSS, ASBDL – MMR1, PRIAM, AWP – investigator.

Key words: evidence, optimization of justice, electronic law, cyber forensics, scientific support of knowledge in the field of justice.

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2021.66.09>
УДК 343.98

Олександр Олексійович Садченко
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач лабораторії організації наукової, методичної діяльності,
нормативного забезпечення та міжнародного співробітництва

ORCID 0000-0002-0727-4181

E-mail: oleksandr.sadchenko@kndise.gov.ua

*Київський науково-дослідний інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України*

ОЗНАКА І ВЛАСТИВІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті досліджується проблемне питання правомірності розмежування термінів «ознака», «властивість» у теорії судової експертизи і в процесі експертного дослідження. Розкривається позиція автора про доцільність розмежування цих термінів, висловлюються пропозиції про їх вивчення і подальше дослідження.

Для з'ясування гносеологічної природи ознак і властивостей об'єктів судових експертиз показана методика вивчення структури об'єктів, яка складається з елементів, що їх утворюють і відповідно способу зв'язку цих елементів між собою.

Ключові слова: *судова експертиза, криміналістична експертиза, ідентифікація, ознаки об'єктів, властивості об'єктів, структура об'єктів, елементи об'єктів, експертне пізнання, експертне дослідження.*

Постановка проблеми. Сучасний етап реформування судово-експертної діяльності в Україні супроводжується вирішенням проблемних питань функціонування експертної термінології, що зумовлено потребою забезпечити створення єдиної унормованої терміносистеми у теорії і практиці судової експертизи. Використання єдиної термінології сприятиме удосконаленню науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності, дасть можливість вирішити питання упорядкування терміноло-

гічної бази судової експертизи та забезпечить термінологічну сумісність, максимально підвищить їх якість.

Кожне наукове поняття існує в мові науки не ізольовано, не саме по собі, а лише у системі пов'язаних з ним понять, що відносяться до одного і того ж предмету вивчення, і лише у цій системі, воно набуває певного сенсу і значення у декількох вузьких галузях. Це характерно і для експертних термінів, система яких утворює важливу частину мови теорії судової експертизи, формалізація цих термінів у цій сфері тільки розпочинається.

Актуальність створення термінології, на наш погляд, визначається принаймні п'ятьма обставинами:

1) вирішенням протиріч між потребами у єдиній стандартизованій термінологічній базі судової експертизи і станом теоретичної її розробки;

2) розширенням кола термінів, що вживаються у судовій експертизі, терміни виконують комунікативну і пізнавальну функції, і відповідно вони повинні бути однозначними і загальноприйнятими;

3) терміни повинні відображати певні знання про об'єкти дослідження;

4) удосконалення термінів, ця обставина проявляється як у заміні одних термінів іншими, так і в уточненні термінів, що вже вживаються, крім цього, заміна термінів відображає зміну знань;

5) уніфікацією термінів відбувається за певної процедури, шляхом зменшення кількості термінів, що визначають один і той же об'єкт, по-друге, заміна декількох прийнятих термінів одним новим, який буде існувати не поряд зі старим терміном, а замість нього.

У теорії судової експертизи спостерігається багатозначність термінів, громіздкість деяких зворотів та фразеологізмів, нечіткість синтаксичних і семантичних правил. Це значною мірою перешкоджає використанню мови в теорії судової експертизи для наукових і практичних цілей, і відповідно потребує постійної конкретизації багатьох термінів по мірі розвитку науки.

З цього приводу слухна думка В. В. Юсупова та В. М. Атаманчука, які наголошують про те, що у криміналістиці існує більше десяти словників різник типів і призначень, в українській лексикографії немає універсального тлумачного судово-експертного словника, що охоплював би основні терміни провідних напрямів дослідження [1, с. 26].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання пов'язані із функціонуванням термінології теорії судової експертизи, криміналістики постійно виникають у кожному напрямі наукових досліджень.

Найбільш ґрунтовно сучасні проблеми мови криміналістики досліджувала В. Я. Радецька, авторка сформулювала термін «мова криміналістики», визначила об'єкти мови, з'ясувала основні ознаки цього терміна та проблемні аспекти мови, зокрема: багатозначність термінів; подвійна варіантність; надмірна емоційна забарвленість терміносистем; порушення логічної послідовності у формуванні дефініцій; неправильне калькування російських відповідників [2, с. 7].

Окремі аспекти створення, нормування і стандартизації понятійного апарату судової експертизи висвітлювалися у працях Т. В. Авер'янової, Ю. П. Алєніна, В. М. Атаманчука, В. П. Бахіна, Р. С. Белкіна, Т. В. Варфоломєєвої,

В. Г. Гончаренка, О. О. Давидової, В. А. Журавля, А. В. Іщенко, Н. І. Клименко, Ю. Г. Корухова, В. С. Кузмічова, В. К. Лисиченка, Ю. О. Мазніченка, І. В. Постіки, В. Я. Радецької, М. В. Салтєвського, М. Я. Сегая, В. М. Шерстюк, О. Р. Шляхова, В. Ю. Шепітька, В. В. Юсупова та інших криміналістів.

Проблематичність сучасного стану української експертної термінології зумовлена й тим, що значна частина науково-теоретичних розробок велася російською мовою. Наукові видання із теорії судової експертизи ґрунтуються на російськомовних джерелах, що спричиняє труднощі у формуванні визначень термінів у відповідності до норм української літературної мови.

Аналіз досліджуваного аспекту свідчить, що рівень його наукового осмислення у теорії судової експертизи недостатній і потребує подальшого вивчення.

Мета дослідження. Мета статті полягає у з'ясуванні сучасних проблемних питань використання та правомірності і коректності розмежування деяких термінів, а саме: «ознака» об'єктів, «властивість» об'єктів у теорії судової експертизи і в процесі експертного дослідження.

Викладення основного матеріалу. До методологічних проблем криміналістичної ідентифікації, що потребують розгляду відноситься також і проблема визначення ідентифікаційних ознак і властивостей. Виділення і оцінка ідентифікаційних ознак і властивостей об'єктів, що порівнюються, складає основний зміст будь-якого ідентифікаційного дослідження. Невипадково, що ґносеологічна природа цих термінів приваблює увагу вчених і практиків.

Дослідження об'єктів криміналістичних експертиз завжди проводиться на основі вивчення і використання їх ознак і властивостей. Однак, питання природи властивостей і ознак, розмежування термінів «властивість» і «ознака», значення кожного із них в експертному дослідженні, вважається недостатньо вивченим.

У криміналістичній літературі, у теорії судової експертизи, щодо визначення термінів «ознаки» і «властивості» наявні різні підходи. У багатьох публікаціях ці поняття розглядаються як рівнозначні. Так, укладачі енциклопедії судової експертизи «ознаку» визначають як вираження властивостей, що дозволяє відокремити один об'єкт від іншого, а «властивість» – як здатність об'єкта вступати у будь-які зв'язки з іншими об'єктами [3, с. 338, 380]. М. О. Селіванов [4] і Р. А. Алімова [5] вважають, що «властивість» і «ознака» є різними термінами.

Поняття «ознаки», як об'єктивного відображення властивостей, що є початковим матеріалом дослідження, і засобом встановлення ідентифікаційних властивостей, було викладено у низці публікацій В. Я. Колдіна [6], автор розмежовує ці терміни, однак вважає, що під час проведення криміналістичних експертиз питання тотожності вирішуються не на основі ознак, а на основі властивостей об'єктів. Однак, експертна практика свідчить, що висновок експерта завжди обґрунтовується конкретними ознаками об'єктів, що досліджуються. Тому, у висновках криміналістичних експертиз завжди акцентується увага на «ознаках» об'єктів, а терміни «властивості» не використовуються. Ця обставина не може бути неприйнята до уваги, і потребує свого пояснення.

Таке тлумачення виходить із різної носеологічної природи поняття «ознаки» та «властивості», і необхідності дослідження механізму відображення ідентифікаційних ознак і властивостей в процесі їх пізнання. Концепція «ознаки», як об'єктивного відображення властивості, отримала розвиток у публікаціях багатьох вчених криміналістів Р. С. Белкіна [7, с. 174, 197], Н. І. Клименко [8, с. 21, 103], Н. А. Вашкевич, Г. І. Грамович [9, с. 68], Ю. В. Гольцева, С. А. Смірнова, Г. А. Рябініна, В. І. Сибірева [10, с. 244, 280] та ін.

Н. В. Терзіев [11, С. 25-26] та О. О. Ейсман дотримувалися іншої думки: «ознака – писав О. О. Ейсман, відноситься до спеціально відібраних у результаті вивчення об'єкта властивостей, що використовуються для ототожнення» [12, с. 36].

«Ознака», як вони розуміють, є «властивістю», тільки виділеною із поміж інших для ототожнення. Поняття «ознаки» та «властивості» при цьому, по суті ототожнюються, а перехід дослідження від «ознаки» до «властивості» є відповідним завданням та етапом ідентифікаційного дослідження, який залишається поза науковим аналізом.

На сучасному етапі розвитку теорії судової експертизи термін «ознака» отримав широку підтримку, на нашу думку, «ознака» є показником, прикметою, знаком, за якими можна розпізнати, визначити, що небудь. У криміналістичній літературі «ознака» нерідко визначається через термін «властивість». Ідентифікуюча «ознака» є властивістю об'єкта, що відповідає певним вимогам. «Ознаки» характеризують зовнішню будову предмета, його просторові межі, геометричну форму, розміри, обсяг, рельєф поверхні, розташування та співвідношення частин, кутів, валиків, заглиблень, опуклостей тощо. Криміналістична ідентифікація, як окремий метод, здійснює ототожнення тільки за зовнішніми ознаками об'єктів, а ідентифікація як загальний метод, поряд із ознаками зовнішньої будови використовує внутрішні якості речей, тобто їх властивості.

Питання віднесення терміну «властивість» об'єкту, наявні наукові підходи до його визначення ще дискутуються. Формулюючи цей термін, ми виходили з такого:

– «властивість» є філософською категорією, що виражає один із моментів виявлення сутності відносно інших речей, тобто те, що характеризує її схожість з іншими предметами або відрізняється від них;

– «властивість» відображає якість речі, внутрішню їхню сутність, систему зв'язків та відносин у яких цей предмет функціонує;

– «властивості» характеризують внутрішні якості об'єктів, зокрема фізичну природу та агрегатний стан, наприклад, твердість, сипучість, текучість, теплопровідність, магнетизм тощо;

– «властивості» усіх частин цілого є однаковими, і у разі його поділу, зберігаються у всіх утворених частинах (наприклад, при поділі рідини на краплі, їхніми властивостями є: питома вага, колір, теплопровідність, електропровідність), якісно-кількісний склад у кожній частині є незмінним, а у випадку відділення (відчленування) цілого, наприклад, віконного скла, кожна його частина набуває нової форми, розміру та іншого співвідношення зовнішніх ознак.

Співвідношення «ознаки» і «властивості» – складна методологічна проблема, яка має низку аспектів, у першу чергу їх слід розглядати виходячи із структури об'єкта.

Для з'ясування природи властивостей і ознак об'єктів судових експертиз, чим вони обумовлені, як вони встановлюються, і яке їх значення у експертному пізнанні, необхідно дослідити структуру об'єктів. Структурованість об'єкта полягає у тому, що у кожному із них є елементи, що його утворюють і відповідний спосіб зв'язку цих елементів між собою. Об'єктам криміналістичної експертизи також притаманна структурність, із певним чином взаємопов'язаних елементів.

Кожен об'єкт поділяється на частини, елементи, дрібні деталі наскільки це практично важливо, доцільно і прийнятно для кожного виду експертизи.

Елементи об'єктів не слід розглядати як неподільні одиниці, вони як і самі об'єкти теж поділяються на частини, дрібні деталі, для них не існує критерію розмірності.

Вивчення структури об'єктів тісно пов'язано із встановленням їх ознак і властивостей. Цей процес, як і будь-яке пізнання, спрямований від загального до окремого. Так, сприймаючи будь-який об'єкт, ми з'ясовуємо його контур, форму, величину, які у криміналістиці відносять до загальних ознак. Ці ознаки встановлюються у результаті сумарного сприйняття елементів даного об'єкту. У процесі подальшого дослідження об'єкта експерт розрізняє і вивчає його елементи, дрібні деталі елементів, їх взаємозв'язок, взаєморозташування тощо. Отже, коли експерт свій висновок обґрунтовує конкретними окремими ознаками, які в експертній практиці визначаються певними словами або нумеруються для зручності оперування ними.

На відміну від окремих ознак, загальні ознаки об'єктів судових експертиз встановлюються на основі сукупності елементів. Так, форма, розмір об'єкта, якщо вони не розчленовані на елементи, слід розглядати їх як єдине ціле.

Таким чином, у будь-якому випадку, наявність ознак об'єктів судової експертизи обумовлена їх структурою: загальні ознаки встановлюються на основі сукупності елементів, а окремі ознаки, на основі окремих елементів, дрібних деталей об'єктів. Слід підкреслити, що кожна загальна ознака визначається сукупністю елементів, а кожна окрема ознака, відноситься до окремого елементу об'єктів.

Поняття ознаки не слід розглядати як тотожне поняттю властивості. Властивість об'єкта означає будь-яку закономірність. Закономірністю для даного об'єкта є кожна його стійка ознака. У цій відмінності від властивості, для ознаки вимога закономірності не існує. Ознака, може бути або закономірною або випадковою. Тому, у теорії і в експертній практиці, термін «випадкова ознака» вживається, а термін «випадкова властивість» – відсутній. Об'єктам криміналістичної експертизи притаманні чисельні властивості: специфічні, групові і загальні.

Специфічними властивостями є властивості індивідуального об'єкта. Вони встановлюються в ході експертного дослідження конкретного об'єкта. Значення специфічних властивостей полягає у тому, що вони слугують для визначення закономірності, яка характеризує сукупність ознак даного об'єкта.

Тому, встановлення специфічних властивостей тісно пов'язано з вивченням і оцінкою загальних і окремих ознак досліджуваних об'єктів.

Груповими властивостями є властивості об'єктів, що характеризують однорідні об'єкти.

Встановлення групових властивостей – важливе завдання кожної галузі науки, адже без знання цих властивостей, неможлива цілеспрямована практична діяльність. Так, не знаючи групові властивості даних об'єктів неможливо розробити методику їх дослідження, неможливо проводити експертизу цих об'єктів. Отже, групові властивості об'єктів встановлюються не в процесі експертного дослідження, а в процесі розроблення методики дослідження даних об'єктів. Теорія криміналістичної експертизи узагальнює відомості про основні групові властивості конкретних об'єктів, і ці дані використовують у кожному конкретному випадку експертного дослідження, на цих даних засновується проведення експертиз.

Встановлення групових властивостей об'єктів судових експертиз полягає у тому, що шляхом вивчення елементів, структури однорідних об'єктів, виявляються ті їх загальні сторони, які носять закономірний характер. В ході вивчення структури однорідних об'єктів, у нас поступово складається певне уявлення про групові властивості. Отримане знання про групові властивості ми фіксуємо словами, визначаючи загальні властивості об'єктів певною назвою.

Загальні властивості є властивостями, що притаманні усім об'єктам судових експертиз, незалежно від їх родової належності. Такими властивостями слід уважати структурність об'єктів, їх індивідуальність, змінність, відносна стійкість, відновлюваність, рефлекторність. Ці властивості є загальними через їх закономірності для усіх об'єктів і як загальні так і специфічні властивості виявляються при вивченні їх структури.

Загальні властивості об'єктів мають загальнометодологічне значення, оскільки кожен вид судових експертиз заснований на таких властивостях, завдяки цим властивостям об'єктів є можливим побудувати основані принципи експертного дослідження речових доказів.

Висновки. Узагальнюючи викладене ми приходимо до висновку, що «ознака» об'єкта є показником, прикметою, знаком за якими можливо розпізнати, визначити що-небудь. «Ознаки» характеризують зовнішню будову предмета, його розмірні характеристики, обсяг, рельєф поверхні, розташування та співвідношення частин, сторін, стан об'єктів тощо.

«Властивість» об'єкта є внутрішньою його якістю, фізичною природою, агрегатним станом: магнетизм, радіоактивність, твердість, теплопровідність, електропровідність тощо.

Різниця між «ознаками» і «властивостями» полягає у тому, що «ознаки» у своїй основі є елементами об'єктів, а «властивості» – будучи належними до об'єктів, виражають певні закономірності, що поширюються на самі об'єкти та їх елементи.

Дослідження об'єктів судових експертиз можливо розглядати як процес дослідження їх структури, в ході якого експерт, шляхом вивчення їх компонентів, частин, елементів і деталей встановлює «ознаки» і «властивості», що є основою для вирішення експертних завдань.

Перелік посилань

1. Атаманчук В. М., Юсупов В. В. Термінологічний апарат криміналістики та судової експертизи: розвиток категорії криміналістичного знання. *Теорія та практика судово-експертної діяльності: матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 27 лист. 2019): у 2 ч.* Київ, 2019. С. 25-29.
2. Радецька В. Я. Мова науки криміналістики: автореф. дис. ... канд. юрид наук: 12.00.09. Київ, 2002. 18 с.
3. Энциклопедия судебной экспертизы / под ред. Т. В. Аверьяновой, Е. Р. Россинской. Москва, 1999. 552 с.
4. Селиванов Н. А. Идентификация как метод криминалистического исследования. *Вопросы криминалистики и судебной экспертизы: сб. науч. тр.* Душанбе, 1981. С. 161-165.
5. Алимова Р. А. К вопросу о понятии признаков почерка и их классификация: сб. науч. тр. Ташкент, 1963. Вып. 5. С. 161-165.
6. Колдин В. Я. Идентификация при производстве криминалистических экспертиз. Москва, 1957. 152 с.; Колдин В. Я. Идентификационные признаки и свойства. *Вопросы криминалистической экспертизы и правовой кибернетики: тр. ВНИИСЭ* Москва, 1971. Вып. 3. С. 56-71.
7. Белкин Р. С. Криминалистическая энциклопедия. Москва, 1997. 342 с.
8. Енциклопедія судової експертизи / за ред. Н. І. Клименко. Ірпінь, 2013. 784 с.
9. Вашкевич Н. А., Грамович Г. И. Словарь основных терминов судебно-технической экспертизы документов: учеб. пособ. Минск, 2003. 103 с.
10. Гальцев Ю. В., Смирнова С. А., Рябинин Г. А. и др. Терминологический словарь-справочник судебного эксперта. Санкт Петербург, 2007. 392 с.

References

1. Atamanchuk, V. M., Yusupov, V. V. (2019). Terminological apparatus of criminology and forensic examination: development of the category of forensic knowledge. *Theory and practice of forensic activity: proceedings of the interdepartmental scientific-practical conference (Kyiv, November 27): 2 parts.* Kyiv. P. 25-29. (in Ukrainian).
2. Radetska, V. Ya. (2002). Language of forensic science: extended abstract of Candidate's thesis of Juridical Sciences: 12.00.09. Kyiv. 18 p. (in Ukrainian).
3. Averianova, T. V., Rossinskaia, E. R. (Eds.) (1999). *Encyclopedia of Forensic Science.* Moscow. 552 p. (in Russian).
4. Selivanov, N. A. (1981). Identification as a method of forensic research. *Questions of forensic science and forensic examination: collection of scientific works.* Dushanbe. P. 161-165. (in Russian).
5. Alimova, R. A. (1963). On the concept of handwriting signs and their classification. Collection of scientific works. Tashkent. Issue. 5. P. 161-165. (in Russian).
6. Koldin, V. Ya. (1957). Identification in the production of forensic examinations. Moscow. 152 p.; Koldin, V. Ya. (1971). Identification signs and properties. VNIIE Proceedings: *Problems of Forensic Expertise and Legal Cybernetics.* Moscow. Issue. 3. P. 56-71. (in Russian).
7. Belkin, R. S. (1997). *Forensic encyclopedia.* Moscow. 342 p. (in Russian).
8. Klymenko, N. I. (Ed.) (2013) *Encyclopedia of forensic examination.* Irpin. 784 p. (in Ukrainian).
9. Vashkevich, N. A., Gramovich, G. I. (2003). Dictionary of the main terms of forensic technical examination of documents: textbook. Minsk. 103 p. (in Russian).
10. Galtsev, Yu. V., Smirnova, S. A., Riabinin, G. A. et al. (2007). Terminological dictionary-reference book of a forensic expert SPb. 392 p. (in Russian).

11. Терзиев Н. В. Идентификация и определение родовой (групповой) принадлежности: лекции по криминалистике. Москва, 1961. 38 с.

12. Эйсман А. А. Заключение эксперта: структура и научное обоснование. Москва, 1967. 151 с.

11. Terziev, N. V. (1961). Identification and determination of tribal (group) affiliation. Lectures on Forensic Science. Moscow. 38 p. (in Russian).

12. Eisman, A. A. (1967). Expert opinion (Structure and scientific rationale). Moscow. 151 p. (in Russian).

ПРИЗНАК И СВОЙСТВО КАК ОБЪЕКТ ЭКСПЕРТНОГО ИССЛЕДОВАНИЯ

А. А. Садченко

В статье обосновывается необходимость создания терминологической базы теории и практики судебной экспертизы. Анализируются методологические подходы к определениям терминов «признак», «свойство». На основе проведенного анализа научных подходов сформированы понятия «признак» объекта и «свойство» объекта. Предлагается классифицировать «свойства», на специфические, групповые и общие. Приводится целесообразность и правомерность разграничения терминов «признак» и «свойство» в теории судебной экспертизы. Предложена позиция автора на разграничение этих понятий.

Для выяснения природы «свойств» и «признаков» объектов судебной экспертизы, непосредственно, чем они обусловлены, как они устанавливаются, и каково их значение в экспертном познании, автор предлагает исследовать структуру объектов. В статье предложена методика исследования «признаков» и «свойств» объектов судебной экспертизы.

Исследованы особенности методики установления «признаков» и «свойств» объектов судебной экспертиз, которая состоит из последовательных практических и мысленных операций, стадий, этапов экспертного познания.

Ключевые слова: судебная экспертиза, криминалистическая экспертиза, идентификация, признаки объектов, свойства объектов, структура объектов, элементы объектов, экспертное познания, экспертное исследование.

FEATURE AND PROPERTY AS AN OBJECT OF EXPERT RESEARCH

O. Sadchenko

The article defines the need to create a terminological base for the theory and practice of forensic examination. It is analyzed methodological approaches to the definitions of the terms "feature", "property". Based on the analysis of scientific approaches, the concepts of "feature" of an object and "property" of an object have been formed. It is proposed to classify "properties" into specific, group and general. There are given expediency and legitimacy of the differentiation of the terms "feature" and "property" in the theory of forensic examination. The author's position on the differentiation of these concepts is proposed.

The author proposes to investigate the structure of objects to clarify the nature of the "properties" and "features" of objects of forensic examination. In order to

clarify the nature of “properties” and “features” of objects of forensics, directly, how they are established and what its value is in expert knowledge.

The peculiarities of the method of establishing “features” and “properties” of objects of forensic examination that consists of sequential practical and mental operations, stages, stages of expert knowledge, have been investigated.

Key words: forensic examination, identification, features of objects, properties of objects, structure of objects, elements of objects, expert knowledge, expert research.

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2021.66.10>

УДК 343.14

Поліна Євгенівна Антонюк
кандидат юридичних наук,
професор кафедри криміналістики та судової медицини

ORCID 0000-0003-1269-6992

E-mail: polinusla@meta.ua

Євгенія Юріївна Свобода
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри криміналістичного забезпечення
та судових експертиз

ORCID 0000-0002-8639-8333

E-mail: evgeniya.svoboda@gmail.com

Тетяна Володимирівна Михальчук
кандидат юридичних наук, старший викладач
кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз

ORCID 0000-0002-3063-902X

E-mail: mixalchuk1831@gmail.com

Національна академія внутрішніх справ

ВИСНОВОК СПЕЦІАЛІСТА ЯК ДЖЕРЕЛО ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: АНАЛІЗ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ

У статті проведений аналіз сутності висновку спеціаліста як результату залучення спеціальних знань при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень. Робиться висновок про доцільність сприйняття висновку експерта як єдиного можливого результату застосування спеціальних знань, що може розглядатися джерелом доказів при розслідуванні як кримінальних проступків, так і злочинів.

Ключові слова: кримінальне провадження, процесуальні джерела доказів, спеціальні знання, спеціаліст, висновок спеціаліста, висновок експерта, кримінальні проступки.